

Globalization today – is “local” the new “global”?

Глобализацијата денес – дали “локалното” е новото “глобално”?

Помлад асистент, М-р Марија Крстева

Апстаракт

Целта на оваа анализа е да се проследи растечкото влијание и трендот на глобализацијата денес. Иако глобализацијата како општествен, културен и економски феномен особено беше популаризиран во последните две децении, нејзиниот зародиш е далеку поодамна. Во 60-тите и 70-тите години од минатиот век глобализацијата стана реалност, особено во западниот свет. Тоа е период на зголемена политичка и економска меѓузависност. Настаните надвор, започнаа да имаат влијание дома и обратно. Како резултат на тоа и односите меѓу народите и државите станаа зависни од меѓусебното влијание. Глобализацијата до одредена мера е дејствување на далечина. Она што се случува е рапидна компресија на просторот и времето. Познатиот американски писател и новинар Томас Л. Фридман во својата книга *Светот е рамен*, прави сеопшта анализа на историскиот контекст, и почнувајќи од моментот кога Колумбо прв пат стапува во Новиот свет па до денес, може да се издвојат три главни периоди на глобализација. Секој од овие периоди користи различни инструменти на дејствување што произлегуваат едни од други.

Abstract

The aim of this analysis is to outline the concept of globalization and its overall impact worldwide. Although globalization as a social, cultural and economic phenomenon has increasingly been popularized over the last two decades, the concept itself can be traced back to a much earlier period. Dating back to the 1960s and 1970s globalization became more of a reality especially between Western states. It is the age of expanding political and

economic interdependence. Events abroad started to have impact home and vice versa. Consequently, the relationship between states and people became more interdependent. Various though, globalization can be conceived as action at a distance. What is happening is a flashing time-space compression. The American author and journalist, Thomas L. Friedman in his book *The World is Flat* takes the broad historical context, starting from the moment when Columbus first set sail to the New World until today ending up with three main eras of globalization. Each of these periods has different instruments of action each one resulting from the previous one.

Дали навистина светот денес навистина е едно рамно поле на кое секој може да излезе и да игра?

Првиот период на глобализацијата започнува со откривањето на американскиот континент во 1492 год. со што се отвара патот меѓу новиот и стариот свет. Тогаш почнува масовно раздвижување на луѓе и стоки и овој период трае до почетокот на деветнаесеттиот век. Во овој период народите од сите страни на светот ја кроеја глобалната интеграција. Главната идеја на оваа глобализација е местото на одделните држави во светот на можностите и како тие може да влезат во меѓусебна соработка. Вториот период на глобализација го опфаќа периодот од 1800-тата до 2000-тата год. со прекинот од Големата депресија и двете светски војни. Овој период означува интеграција на мултинационалните компании. Компаниите излегоа на глобален пазар, предводени од индустриската револуција, односно технолошките откритија во овој период. Во првата половина тоа беа парната машина и железницата додека во втората половина од овој период, тоа се телефонот и телеграфот, персоналниот компјутер, сателитот, оптичките кабли и почетокот на интернетот. Главната карактеристика на оваа глобализација е како компаниите да се интегрираат во глобалната економија и да ги искористат можностите на глобално ниво. Третата глобализација започнува од 2000-тата година и трае до денес и е ерата на индивидуалната соработка и натпревар на светско ниво. Во последствие на придобивките од предходните глобализациски процеси најновиот тип на глобализација е во знакот на софтверот и комуникацијата од секое делче на светот. Овој процес е зародишот на сосема нов развој на човековиот живот.

Од друга страна пак, она што дополнително ги подгреа промените кон крајот на 20-от век е падот на Берлинскиот ѕид. На тој начин разликите на светската сцена дополнително се намалија. Колапсот на социјализмот и консолидацијата на капитализмот на светско ниво го стави процесот на глобализација во центарот на академските и јавните дискусии во светот.

Материјалниот аспект на глобализацијата се состои од точно одредената трговската размена и движењето на луѓето на глобално ниво. Физичките олеснувачи на процесот како транспортот и банкарскиот систем, потоа нормативните, како трговските правила и симболичките како англискиот јазик, како *lingua franca* на денешницата се главните чинители на глобалните процеси. Средствата за комуникација ја осигуруваат глобалната поврзаност на секое ниво и во секое поле. Во таа смисла, и Фридман издвојува неколку такви “порамнувачи”, како на пример процесот на *opensourcing* или самоорганизација на одредени групи. Групите вклучуваат илјадници членови насекаде во светот што се здружуваат и изработуваат секаков вид на софтвер од најнови оперативни системи до нивни сопствени речници. Ваквите компјутерски генијалци го прават тоа на доброволна база водени од желбата да направат нешто посоефицицирано од предходното. Нивните трудови може бесплатно да се преземат и да се користат од сите корисници на интернет. Има два типа креации на ваквото движење односно интелектуални и слободни софтверски креации. Припадниците на првата група најправин започнаа со меѓусебна соработка на научно ниво изнасајќи ги нивните научни достигнувања и трудови. Еден таков проект е Википедија, најголемата онлајн енциклопедија. Припадниците на втората група пак, се компјутерски ентузијастички како оние од компанијата Апачи што им овозможуваат на сите насекаде во светот слободно да преземаат софтвер и да креираат веб страни. Друг таков “порамнувач” е тканаречениот *outsourcing*. Овој “порамнувач” всушност не го прави светот рамно поле, туку го “смалува”. Многу земји стануваат дел од едно семејство каде компаниите се рамноправни играчи на една иста сцена иако поставени на голема географска далечина. Таков е примерот со индиската Силиконска долина, Бангалоре. Таму постојано изникнуваат највисоко софистицирани компании од типот на тие во американската Силиконска долина и вработуваат голем број на индиски граѓани. Разликата е во тоа што индијците иако живеат в Индија, а ја вршат истата работа како на пример нивните американски

колеги за истата компанија. Компаниите од најразлични профили ја прилагодуваат својата работа со помош на електронската комуникација и високобразовниот дел од популацијата насекаде од светот за да го прошират својот бизнис, а да ја намалат потрошувачката. Така на пример, од составувањето на делови за најразлични машини до давањето докторски услуги и консултации се врши во еден систем и еден круг. Следниот “порамнувач” се однесува на “insourcing” или вршење на секоја одделна услуга од типот на праќање, купување, поправка и примање на различна стока. Светот изгледа помал кога секоја од овие операции се врши одделно и брзо. Следен е “informing” или едно од најглавните средства за развојот на процесот на глобализацијата. Овој “порамнувач” му овозможува достап до информации на секого и секаде. Најновите таканаречени “гаџети”, дигитални, мобилни, персонални и виртуелни во буквална смисла владеат со светот, а луѓето се повеќе и повеќе зависат од нив.

Економијата и културата се нераздвојно поврзани. Културата во голема мера влијае на економските врски меѓу државите, а таа е првиот сегмент од општествениот живот ставен на тестот на глобализацијата. Американизацијата е културен концепт на глобализацијата и дополнително влијае на “порамнувањето” на светот. Во таа смисла, “кокаколонијацијата” и “мекдоналдизацијата” се примери за ширењето на американската култура на глобално ниво. Истовремено, јазикот како најважно културно обележје и средство за комуникација и напредок исто така игра клучна улога во процесот на глобализација. Денес постојат околу 6000 различни јазици во светот, а како средство за комуникација луѓето постојано бараат заеднички јазик за да може да се разберат. Во минатото тоа било со *lingua franca* како заеднички јазик за различни цели, најчесто трговија. Денеска, англискиот јазик е симбол за масовната комуникација во светот. Како прв, официјален или јазик со специјален статус, англискиот јазик останува најраспространетиот јазик на планетата во меѓународната комуникација, односно само кинескиот го зборуваат поголем број говорители.

Како заклучок, така како што откривањето на печатарската машина од страна на Јохан Гутенберг засекогаш го промени светот, така и денешниот технолошки развој навлезе во секое катче на планетата. Затоа луѓето, односно светските лидери треба од време на време да застанат и да погледнат во која насока се движи “глобалното село”.

Key words: *globalization, flatteners, opensourcing, outsourcing, insourcing, informing, English language*

References:

1. Friedman, Thomas L., *The World is Flat, A Brief History of the twenty-first century*, 2005, Farrar, Straus and Gieroux, New York
2. *Living with America*, Ed. Giorcelli, Chrisitna; Kroes, Rob (p.5). 1997, VU University Press, Amsterdam
3. *The Global Transformations Reader, An Introduction to the Globalization Debate*, 2.Ed. Held, David., McGrew, Antony. 2003, Polity Press in association with Blackwell Publishing Ltd., Cambridge
4. *Световен Атлас Енциклопедия*, 2008, Книгонамия ЕООД, София
5. http://www.fpvmv.umb.sk/fpvmv_www/phprs/storage/File/ksp/GLUN/glob_Waltz_NI.pdf
6. <http://www.highbeam.com/doc/1G1-61299041.html>
7. <http://en.wikipedia.org/wiki/Globalization>